

GATE - RISICOBEPERKENDE GEBRUIKSRUIMTE ACTIVITEITENVERSLAG 2022-2023

Transit

Verantwoordelijke uitgevers:

Muriel GOESSENS - Algemeen Directeur - vzw Transit
Stephensonstraat 96 - 1000 Brussel
email@transitasbl.be

Laurence THEIZEN - Administratief Directeur - MSOC van Brussel
Woeringestraat 16 - 18, 1000 Brussel
contact@mass-bxl.be

Redactie en lay-out

Onderzoek en ontwikkeling - ORBA-project - vzw Transit

Foto's

Pierre Schonbrodt
Mélanie Duplan

Inhoud

- **Inleiding** p.5
- **Presentatie van het project** p.6
 - Historische en financiële context p.7
 - Opdrachten en doelen p.8
 - Werking p.9
- **Het publiek** p.10
 - Actief bestand p.11
 - Sociaal-administratief profiel p.12
 - Instabiliteitsfactoren p.13
 - Gebruiksprofiel p.14
- **Dienstenaanbod** p.15
 - Opvang en zorg p.16
 - Gebruiksruimte p.18
 - Consultatieruimte p.20
 - Klinisch vignet p.24
- **Samenleven: integratie in de buurt** p.25
- **Conclusies en perspectieven** p.27

GATE

Accueil // Santé // Dignité
Opvang // Gezondheid // Waardigheid

www.transitasbl.be
email@transitasbl.be
02/253.59.99

INLEIDING

HOTEL

HOTEL

Inleiding

Dankzij de opening van GATE, de eerste risicobeperkende gebruiksruiimte in het gewest, hebben we de mogelijkheid om onze opdrachten verder te versterken: het creëren van sociale banden, het verminderen van de risico's die gepaard gaan met drugsgebruik, het opstarten van zorgtrajecten en het bijdragen aan de pacificatie van de openbare ruimte. Deze instelling is uiteraard niet zelfvoorzienend en moet worden geïntegreerd in een breed netwerk van spelers op het gebied van huisvesting, zorg, sociale bijstand, re-integratie en geestelijke gezondheidszorg. De vzw TRANSIT en het MSOC van Brussel werken al meer dan 25 jaar met volwassen drugsgebruikers in noodsituaties. Dankzij de laagdrempelige toegang zijn er maar een paar voorwaarden om van hun diensten gebruik te kunnen maken, en drugsgebruik is de meest voor de hand liggende.

Nochtans was dit verplichte criterium, tot de oprichting van GATE, nu juist het criterium dat wettelijk niet kon worden geregeld. De opgevangen drugsgebruikers kunnen een zeer uiteenlopende levensloop hebben, maar één ding hebben ze allemaal gemeen: drugsgebruik in een context van grote onzekerheid en sociale uitsluiting. Paradoxaal genoeg werden deze personen, die moesten verklaren dat ze actief drugs gebruiken om van onze diensten gebruik te kunnen maken, helaas ook uitgenodigd om elders te gebruiken, uit het zicht, vaak in de openbare ruimte, in erbarmelijke hygiënische omstandigheden. De opening van deze DGR, een centrale activiteit binnen het harm reduction-beleid waar al lang naar werd uitgekeken door de gespecialiseerde sector in Brussel, heeft het eindelijk mogelijk gemaakt om deze leemte op te vullen en de samenhang te herstellen binnen een domein waar morele vooroordelen te lang het pragmatisme, gedicteerd door de realiteit op het terrein, hebben verdrongen.

Opgvangen, huisvesten, toegang geven tot materiaal, behandelingen voorschrijven, begeleiden, zorg verlenen, administratieve zaken op orde brengen en doorverwijzen, dat zijn de dingen die ons verbinden in onze inspanningen om de meest uitgebreide zorg te bieden die mogelijk is voor de mensen die een beroep doen op onze diensten. Nee, een gebruiksruiimte is geen wondermiddel, maar het is wel een grote stap vooruit. Een onmisbare schakel in de steunketen voor de meest kwetsbare personen.

A photograph of a modern office hallway. In the foreground, a stainless steel cart with two shelves is filled with blue plastic bins containing various supplies like pens, paper, and tools. A person in a dark jacket and glasses is walking away in the background, talking on a mobile phone. The hallway has a tiled floor, white walls, and glass-walled offices on the right. A large, semi-transparent circular graphic is overlaid on the right side of the image, containing the text.

PRESENTATIE VAN HET PROJECT

Historische en financiële context

De risicobeperkende gebruiksruimte GATE opende officieel haar deuren in mei 2022. De operationalisering en de werking van de DGR werden gedelegeerd aan de vzw TRANSIT en het Medisch Sociaal Opvangcentrum (MSOC), gezien hun gezamenlijke expertise en hun ervaring in harm reduction-strategieën, die integraal deel uitmaken van een dergelijk project. Terwijl de vzw TRANSIT verantwoordelijk is voor de opvang en het beheer van de gebruiksruimtes, biedt het MSOC, via zijn Tremplin-dienst, sociale, verpleegkundige en medische ondersteuning om zorgtrajecten te helpen uitvoeren.

De opbouw van dit project, dat 2 jaar voor de opening startte, vereiste vooraf een nauwe samenwerking met de belangrijkste spelers (OCMW van de stad Brussel, vzw BRAVVO, Politie-Parket, UMC Sint-Pieter, MSOC van Brussel en de vzw TRANSIT) om de operationalisering te organiseren op basis van aanbevelingen en bestaande internationale evaluaties, rekening houdend met de specifieke lokale kenmerken. Het systeem had niet kunnen worden opgezet zonder een specifiek wettelijk kader: op lokaal niveau bevestigde de Stad Brussel in haar meerderheidsakkoord 2018-2024 voor het eerst haar wens om een DGR op haar grondgebied te openen. In de eerste plaats wilde ze inspelen op een sociale en gezondheidsbehoefte, maar ook een beleid voeren dat het recht op veiligheid en waardigheid voor iedereen garandeert.

Op Brussels gewestelijk niveau heeft het Parlement van de Franse Gemeenschap op 9 mei 2019 unaniem een “decreet goedgekeurd houdende wijziging van het decreet betreffende het aanbod van ambulante diensten in de domeinen van de sociale actie, het gezin en de gezondheid om de oprichting van risicobeperkende gebruiksruimten toe te laten” in bestaande diensten die een dergelijke aanvraag zouden doen. Een ordonnantie van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, gepubliceerd op 22 juli 2021, betreffende de erkenning en subsidiëring van de diensten die actief zijn op het vlak van de beperking van de aan druggebruik verbonden risico's, heeft een wettelijk kader gecreëerd voor de werking van de DGR's. Daarna werd het besluit van 20 januari 2022 van het Verenigd College tot uitvoering van de ordonnantie van 22 juli 2021 gepubliceerd. Hierin worden de erkennings- en controlemodaliteiten voor de ruimte gespecificeerd. Op federaal niveau ten slotte, bleef het oprichten van een DGR bemoeilijkt door een wettelijk obstakel (de wet van 24 februari 1921 verbood elk initiatief dat drugsgebruik vergemakkelijkt, in het bijzonder door lokalen ter beschikking te stellen). Dit was zonder rekening te houden met de wet van 21/03/2023 tot wijziging van de wet van 24/02/1921, die uiteindelijk een uitzondering op Art. 3 invoerde, waardoor het mogelijk werd om risicobeperkende gebruiksruimten te openen zonder dat de organiserende instanties bang moesten zijn voor strafrechtelijke vervolgingen. De Stad Brussel, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Gemeentelijke Gemeenschapscommissie, de politiezone PolBru, het OCMW en de preventiedienst (BRAVVO) van de Stad Brussel, het Medisch Sociaal Opvangcentrum van Brussel (MSOC) en de vzw TRANSIT hebben een samenwerkingsprotocol ondertekend waarin de werking van het systeem wordt afgebakend. Sinds de opening van de dienst komt er af en toe een stuurcomité bijeen om de voortgang op te volgen.

Dit project wordt gefinancierd door de Stad Brussel, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en IrisCare.

Gewestelijk
Decreet (FGC)
van
05/03/2009

Officiële erkenning van
risicobeperking als een
volksgezondheidsstrategie

Ordonnantie
van de GGC
van 22/07/2021

betreffende de erkenning
en subsidiëring van de
diensten die actief zijn op
het vlak van de beperking
(van de aan druggebruik
verbonden risico's)

Wet van
21/03/2023 tot
wijziging van de
wet van
24/02/1921

Uitzondering op artikel 3
waardoor het personeel in
de verbruiksruimten met
een lager risico kan werken.

Gewestelijk
decreet (FGC)
van 09/05/2019

Laat de oprichting toe van
risicobeperkende
gebruiksruimten in
bestaande erkende
ambulante diensten die
daarom vragen

Officiële
opening van
GATE (mei 2022)

Toekenning van de
voorlopige goedkeuring
door IrisCare die de
officiële opening van de
verbruiksruimte toestaat

Opdrachten en doelen

Een sociale band creëren met een sociaal uitgesloten publiek

De eerste stap in het creëren van een band is het bieden van een veilige en beveiligde omgeving voor de begunstigden. Volgens de regels voor laagdrempelige toegang geven we de meest gemarginaliseerde personen de mogelijkheid om gebruik te maken van psycho-medisch-sociale diensten waar ze geen aanspraak op kunnen maken, vaak vanwege hun dwangmatig drugsgebruik en sociaal-administratieve situatie. De werking is gebaseerd op pseudoniemen en helpt een essentieel vertrouwensrelatie op te bouwen tussen begunstigden en dienstverleners. Om ieders veiligheid te garanderen, is het ook van cruciaal belang om na te gaan of mensen in aanmerking komen. De mensen worden vriendelijk verwelkomd en krijgen duidelijke informatie over het huishoudelijk reglement en de werking van de gebruiksruijnte. Deze aanpak creëert een ondersteunende omgeving waarin iedereen zich gerespecteerd en veilig voelt.

Bevorderen van risicobeperking

Het is van essentieel belang om een risicobeperkend gebruik te garanderen door strikte hygiënemaatregelen na te leven. Er is steriel materiaal beschikbaar, zowel in de gebruiksruijnte als via de spuitenruil aan het onthaal van de voorziening.

De gebruiksgewoontes worden begeleid door het verplegend personeel dat permanent aanwezig is in de gebruiksruijnte. Er wordt advies op maat gegeven over veiliger gebruik en er wordt eerste hulp geboden in geval van overdosis of andere ongewenste effecten.

Via deze aanpak kunnen de risico's worden beperkt en kan er een veilige omgeving voor iedereen worden gegarandeerd.

Zorgtrajecten opstarten

Via onze ruijnte voor multidisciplinaire consultaties (sociale, verpleegkundige en medische consultaties) behandelen we alle aanvragen van personen die de DGR bezoeken om op die manier zorgtrajecten op te starten.

We creëren zorgtrajecten die zijn aangepast aan de psycho-medisch-sociale behoeften, bieden wondverzorging (abcessen, infecties) en andere medische verzorging, screenen op infectieziekten en behandelen ze, met name hepatitis C, en monitoren nieuwe gezondheidsproblemen en gebruiksmethodes.

Deze aanpak garandeert een volledige en gepersonaliseerde opvolging voor elke persoon.

Pacificatie van de openbare ruijnte

Onze dienst biedt een gebruiksruijnte als alternatief voor de openbare ruijnte. Tegelijk werken we actief aan het voorkomen van overlast in de omgeving van onze ruijnte.

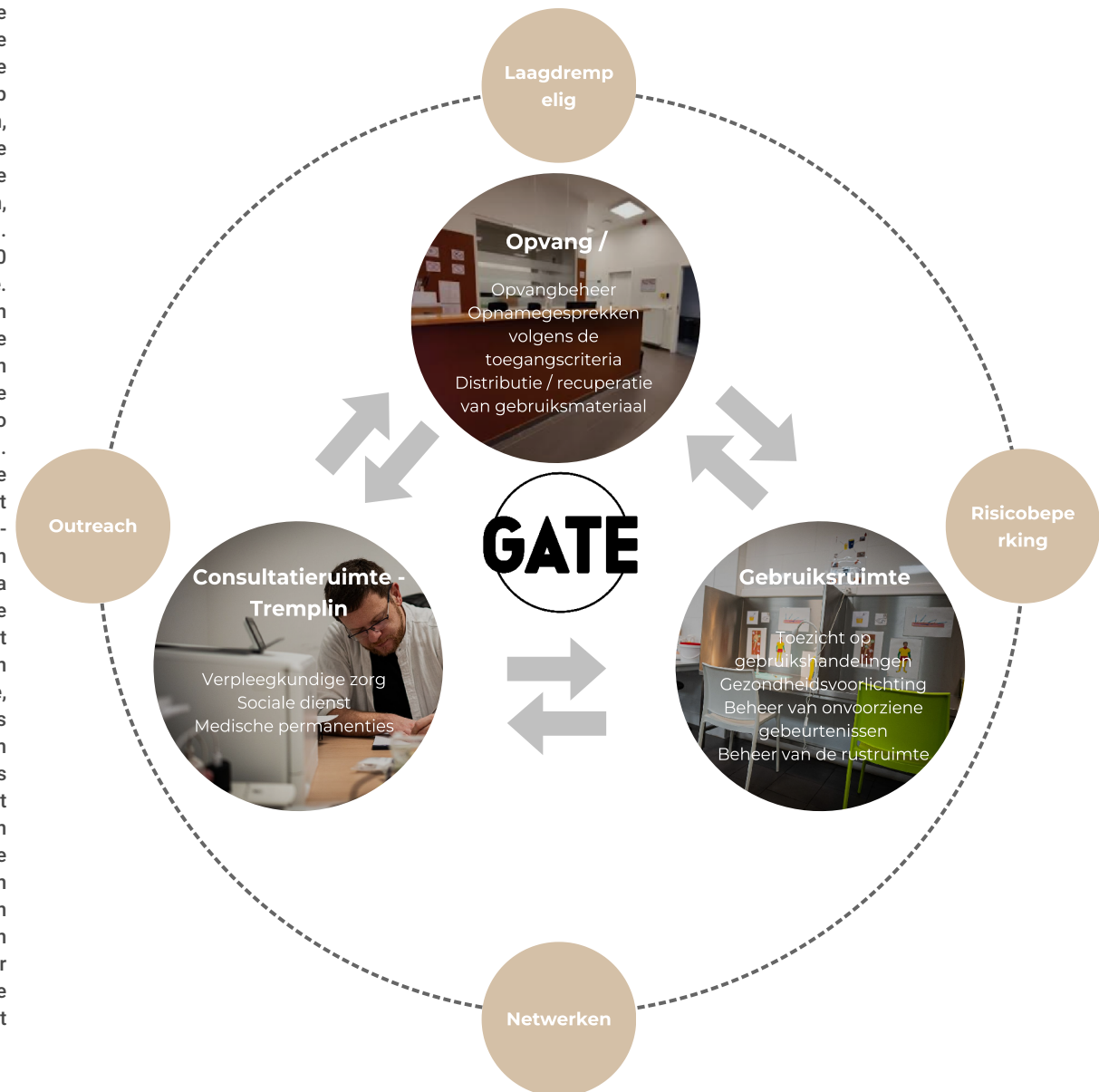
Via straathoekwerk en bemiddeling met de verschillende spelers in de buurt (omwonenden, winkeliers) zien onze straathoekwerkers toe op het behoud van de harmonie en sociale cohesie in de buurt van de voorziening.

We luisteren naar de bekommernissen en behoeften van de burgers en moedigen dialoog en wederzijds begrip aan. Door deze inclusieve maatregelen te combineren, willen we een openbare ruijnte creëren waar iedereen zich gerespecteerd, beschermd en geïntegreerd voelt.

Werking

Als iemand aanbelt, wordt hij of zij meteen gevraagd om zich bij het onthaal te melden. De toegang tot de dienst is gebaseerd op pseudonimiteit. Ofwel is de persoon al geregistreerd: dan wordt hij of zij, afhankelijk van zijn of haar behoeften, gevraagd om naar binnen te gaan. Ofwel komt hij of zijn voor de eerste keer: dan wordt er met de persoon een opnamegesprek gevoerd om de balans op te maken van zijn of haar situatie (sociaal-administratief, medisch, enz.) en gebruiksprofiel, zodat we er zeker van zijn dat hij of zij aan de toegangsvoorwaarden voldoet. Als de persoon niet aan deze voorwaarden voldoet, zal het team de redenen voor de weigering uitleggen en de persoon, indien mogelijk, (door)verwijzen naar een andere dienst die meer geschikt is voor zijn/haar situatie. Als de persoon toegang wil tot de gebruikruimte, moet hij of zij systematisch zijn of haar product voorleggen aan het onthaal voordat hij of zij naar de wachruimte gaat. Psychoactieve middelen mogen alleen worden gebruikt in de specifieke gebruikruimte. Er zijn altijd twee begeleiders aanwezig om contact te leggen, informatie uit te wisselen en toezicht te houden op de groep. In de gebruikruimte is het de bedoeling om toezicht te houden op de praktijken door het publiek bewust te maken van de noodzaak om de hygiëneprocedures na te leven. Als de persoon geen product bij zich heeft, wordt hem of haar onmiddellijk meegedeeld dat hij of zij geen toegang krijgt tot de gebruikruimte.

Via voortdurende monitoring en een permanente strategie inzake gezondheidseducatie is het de bedoeling om de begunstigden te informeren over de risico's op overdosissen en schadelijke praktijken, vooral met betrekking tot gevaarlijke injectieplaatsen, om eventuele gezondheidscomplicaties (zweren, vasculaire letsels, enz.) te voorkomen. Elke persoon kan per bezoek 30 minuten gebruik maken van de ruimte. Na de consumptie worden de personen naar de rustruimte gebracht, een kalme en rustgevende plek. De prioriteit van het team is ervoor te zorgen dat de personen bij bewustzijn blijven, zo nodig door een specifieke monitoring. Op elk moment, en voor iedereen die daarom vraagt, wordt er tijd vrijgemaakt voor verpleegkundige zorg, sociaal-administratieve ondersteuning of een opname in een behandelingstraject via een specifieke consultatie. Deze ruimte wordt voornamelijk gerund door het Tremplin-team van het MSOC van Brussel en biedt verpleegkundige, medische en/of sociale permanenties met of zonder afspraak. Het doel is om een zorgtraject op te starten dat is afgestemd op de situatie van de patiënt en om de persoon te ondersteunen in zijn of haar integratietraject, met name door zijn of haar sociale en administratieve situatie op te volgen en de stappen te plannen die moeten worden genomen om zijn of haar rechten te herstellen en toegang te krijgen tot uitgebreide zorg binnen het Brusselse zorg- en bijstandnetwerk.

HET PUBLIEK

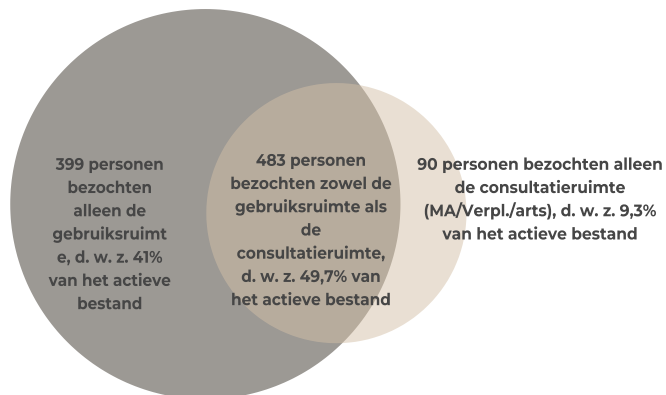
Actief bestand

Sinds de opening hebben 972 verschillende personen een opnamegesprek gehad om gebruik te kunnen maken van de interne diensten van de DGR. Dit cijfer omvat dus niet de personen die enkel steriel materiaal omruilden aan de ontvangstbalie (432) of de personen die nooit effectief behandeld werden door een van de diensten (140). Na 22 maanden kunnen we vaststellen dat we er nog steeds in slagen een nieuw publiek aan te trekken dat de dienst nog niet eerder had bezocht (figuur 2).

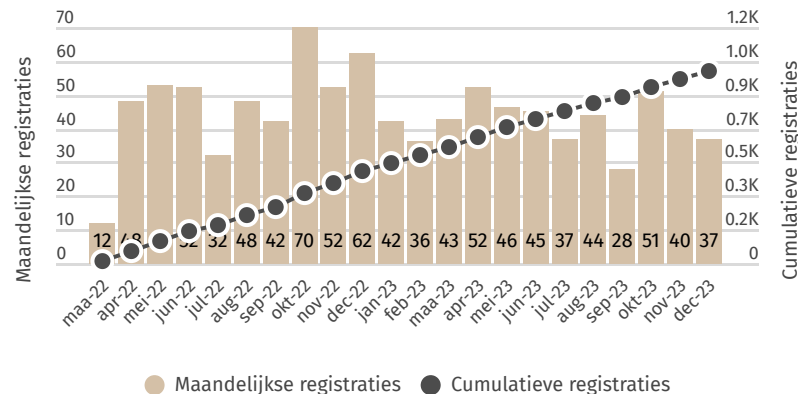
Van deze 972 personen bezocht 90,7% minstens één keer de gebruikersruimte en bijna 60% bezocht de consultatieruimte (sociale dienst, verpleegkundige dienst of medische dienst), wat wijst op de toegevoegde waarde van het systeem om zorgtrajecten op te starten. Een analyse van het maandelijkse actieve bestand geeft meer inzicht in de bezoeken aan de DGR (figuur 3).

In 2023 bedroeg het gemiddelde aantal verschillende personen die GATE bezochten met minstens één opname in de maand bijna 250, met een minimum van 195 personen in januari en een maximum van 301 personen in december 3).

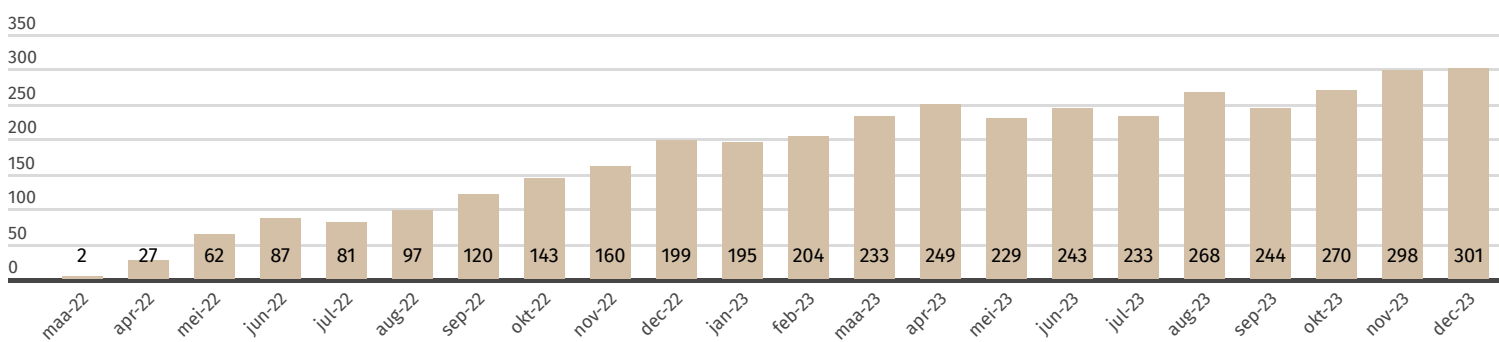
Figuur 1 - GATE - Bezoek aan de diensten sinds de opening (n=972)

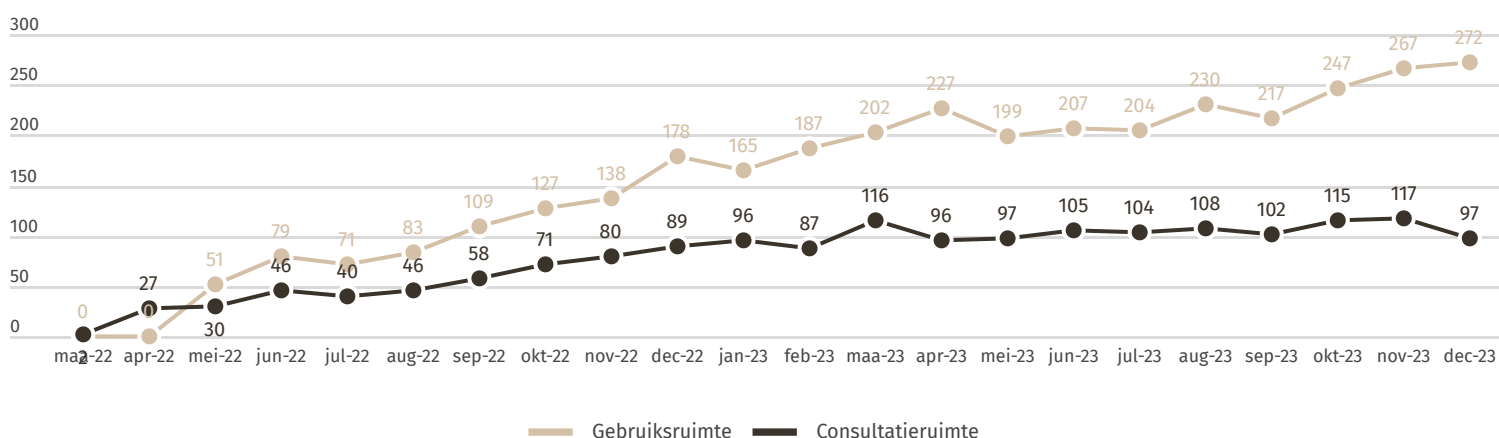
Figuur 2 - GATE - Aantal registraties per maand en gecumuleerde registraties - 2022-2023

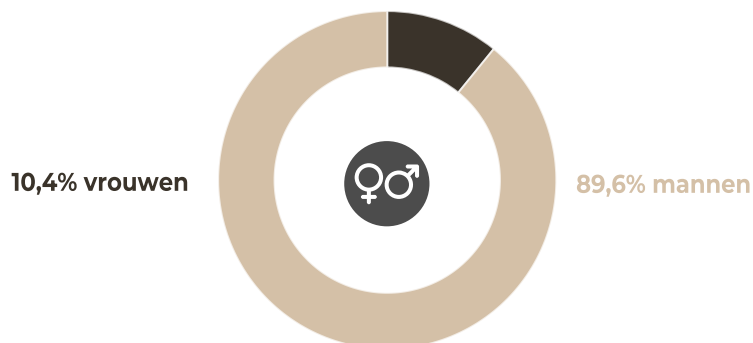
Figuur 3 - GATE - Aantal verschillende opgevangen personen per maand sinds de opening (n=972)

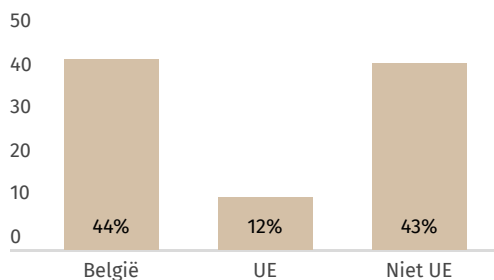
Figuur 4 - GATE - Evolutie van de maandelijkse actieve bestanden voor de belangrijkste ruimten - 2022-2023

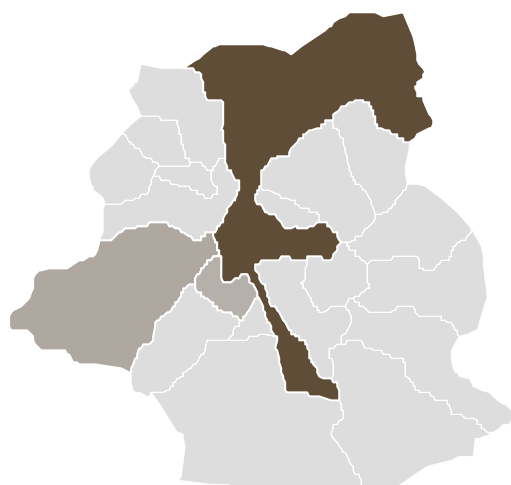
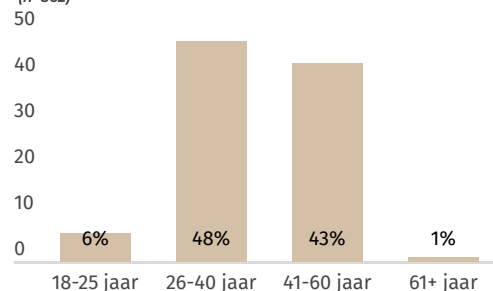
Figuur 5 - GATE - Profiel van het actieve bestand - Geslacht - 2023 (n=862)

Figuur 6 - GATE - Profiel van het actieve bestand - Nationaliteit - 2023 (n=862)

Figuur 7 - GATE - Profiel van het actieve bestand - Leeftijd - 2023 (n=862)

95%
 95% van de opgevangen personen woont in het gewest. Hiervan komt 57% uit de Stad Brussel, 7% uit Anderlecht en 6% uit Sint-Gillis.

Profiel van de gebruikers die GATE in 2023 hebben bezocht

Sociaal-administratief profiel

De profielgegevens die in dit gedeelte worden voorgesteld zijn gebaseerd op persoonsgegevens die zijn verzameld tijdens het eerste bezoek van de personen in de loop van 2023.

Ze vormen dan ook een soort momentopname van hun beginsituatie. De profielgegevens voor 2022, die vrijwel identiek zijn, zijn hier niet in opgenomen. De DGR GATE heeft een actief bestand dat voornamelijk uit mannen bestaat (figuur 5), wat bevestigt wat werd waargenomen binnen de gespecialiseerde verslavingssector: vrouwen zijn ondervertegenwoordigd en moeten daarom speciale aandacht krijgen en diensten op maat aangeboden krijgen. Het geslacht is een factor die niet over het hoofd mag worden gezien, aangezien drugsgebruik, het leven op straat en comorbiditeit verschillende psychologische, fysieke en sociale gevolgen hebben, afhankelijk van de gebruiker. De gemiddelde leeftijd van de personen die in de voorziening werden opgevangen is 40 jaar. De leeftijdsgroepen die het sterkst vertegenwoordigd zijn, zijn de 26- tot 60-jarigen (figuur 7).

Net zoals het gewest vangt de Brusselse DGR een kosmopolitisch publiek op: in 2023 waren er 62 verschillende nationaliteiten onder de opgevangen personen (figuur 6). Communiceren met mensen die geen van de drie landstalen of Engels spreken is een enorme uitdaging voor het team, vooral als er uitleg moet worden gegeven over de werking van de dienst en het huishoudelijk reglement.

Volgens de filosofie van "laagdrempelige" toegang wordt alles in het werk gesteld om ervoor te zorgen dat de taalbarrière geen obstakel vormt voor een warme opvang en een passende sociale en gezondheidszorg. Tot slot lijken de statistieken over de herkomst van de personen, gebaseerd op de postcode van de gemeente waar ze op dat moment wonen, de lokale verankering van het systeem aan te tonen. Het lijkt dan ook noodzakelijk om meer soortgelijke structuren te ontwikkelen, in de logica van een lokale aanpak in buurten die in gelijke mate te maken hebben met een probleem van gebruik op de openbare weg.

Instabiliteitsfactoren

Overeenkomstig de prioritaire doelstellingen die aan dit soort projecten zijn toegekend, heeft de DGR in 2023 duidelijk vooral personen opgevangen die sociaal uitgesloten waren of in zeer precare omstandigheden leefden, zoals blijkt uit de volgende indicatoren. De DGR GATE positioneert zich als opvangcentrum voor sociaal uitgesloten personen en verstreker van medische verzorging.

Veel van onze begunstigen moeten in eerste instantie (opnieuw) een verzekeraarheidsstatuut proberen te verkrijgen, zodat ze een consistent zorgtraject kunnen starten om zorgverlening te krijgen in een medisch centrum of gespecialiseerd ambulanc centrum. Verzekeraarheid (een geldige zorgverzekering hebben) is ook een noodzakelijke voorwaarde om een ziekenhuisopname voor de behandeling / nazorg te overwegen, wat voor bijna 40% van het opgevangen publiek niet het geval was (figuur 8).

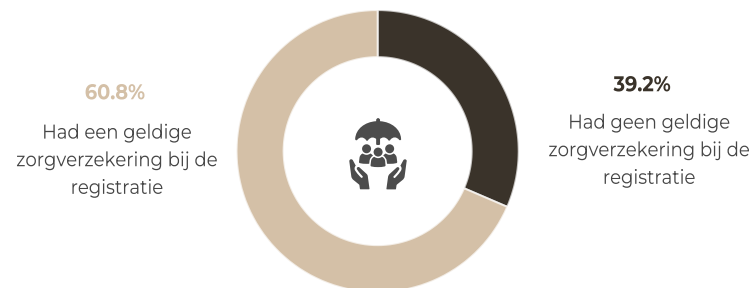
Het opgevangen publiek wordt zwaar getroffen door de wooncrisis. 73% van de personen had geen vaste woonplaats toen ze zich registreerden (figuur 9).

We weten dat een gebrek aan een vaste woning een belangrijke rol speelt bij het ontstaan en verergeren van verslavingsproblemen, omdat het een omgeving creëert die bevorderlijk is voor drugsgebruik doordat de stress, het isolement en de sociaaleconomische problemen toenemen, terwijl de toegang tot zorg en de nodige ondersteuning beperkt is. Het lijkt er ten slotte op dat de klantenkring van GATE SCMR voornamelijk bestaat uit personen met een uitkering of zelfs personen die helemaal geen financiële middelen hebben (figuur 10). Als we bedenken dat de toegang tot een minimuminkomen een van de meest voorspellende factoren is voor de gezondheidstoestand van een persoon, kunnen we een betere inschatting maken van de complexiteit van het begeleidingswerk dat nog moet worden uitgevoerd met het publiek dat we ontmoeten.

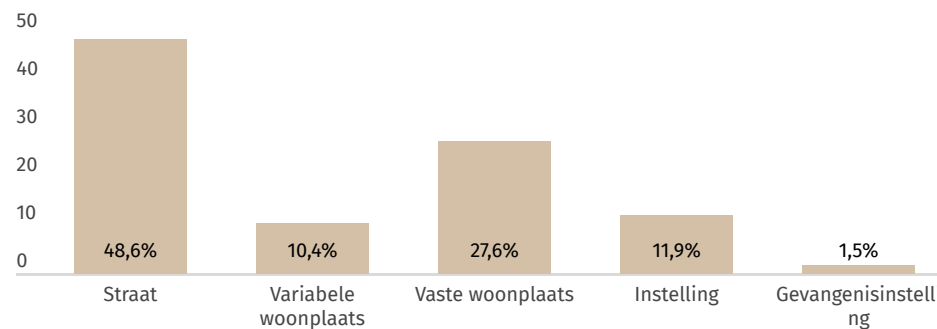
Wist je dit al?

Bij het openen van hun dossier zei 33,3% van de personen dat ze geen psychomedisch-sociale opvolging kregen in een andere instelling, vandaar het belang van de specifieke permanenties binnen GATE.

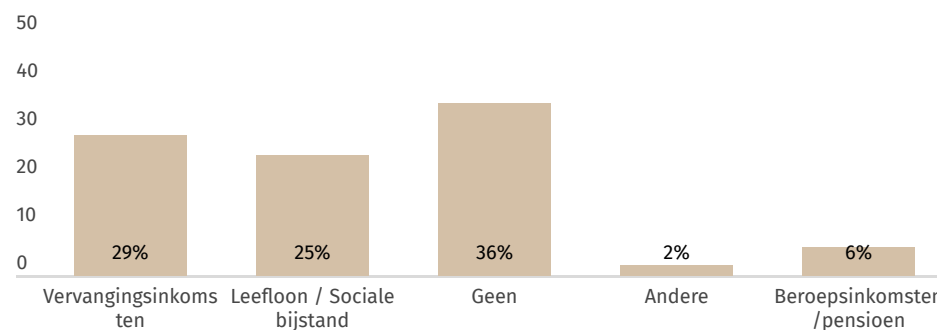
Figuur 8 - GATE - Profiel van het actieve bestand - Toegang tot sociale zekerheid - 2023 (n=673)

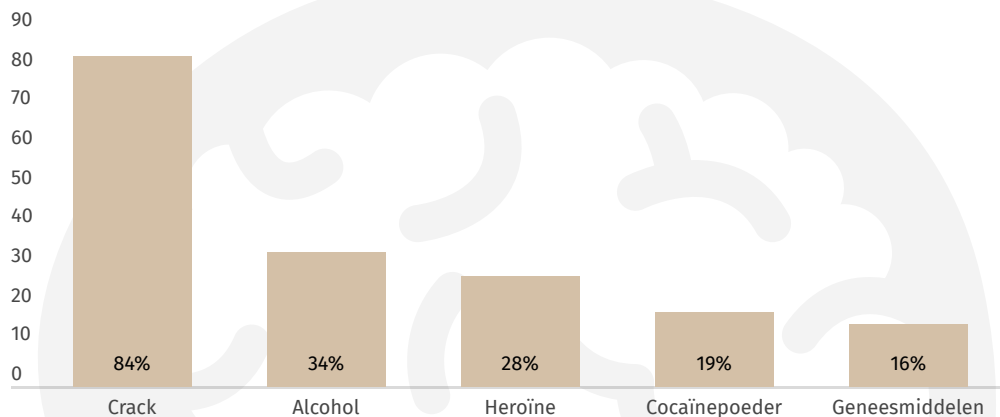
Figuur 9 - GATE - Profiel van het actieve bestand - Huisvestingsituatie - 2023 (n=671)

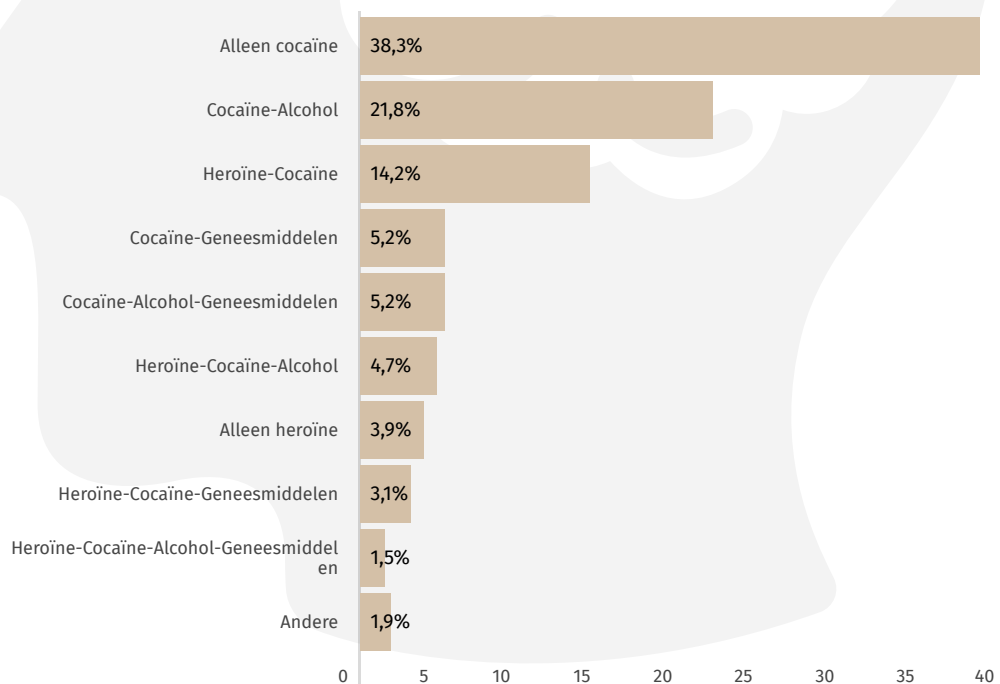
Figuur 10 - GATE - Profiel van het actieve bestand - Financiële situatie - 2023 (n=671)

Figuur 11 - GATE - Opname - Belangrijkste gebruikte producten - 2023 (n=674)

Figuur 12 - GATE - Opname - Meervoudig drugsgebruik: belangrijkste productcombinaties - 2023 (n=674)

Gebruiksprofiel

Deze profielgegevens zijn gebaseerd op de informatie die personen verstrekken bij het openen van hun dossier. Deze zullen later in dit verslag worden aangevuld met gegevens van producten die binnen de gebruiksruijme worden gebruikt.

Er moet worden opgemerkt dat de som van alle aangegeven producten hoger is dan 100%, vanwege het meervoudige gebruik. De overgrote meerderheid van de personen zegt twee of meer producten te gebruiken, ofwel tegelijk om de gewenste effecten van het ene te verhogen of de ongewenste effecten van het andere te verminderen, ofwel op verschillende tijdstippen van de dag, afhankelijk van hun behoeften (slapen, moed, energie verzamelen, ...).

Het meervoudige gebruik maakt de zorg en de gezondheidsbewaking complexer. De belangrijkste combinaties zijn weergegeven in de grafiek hiernaast (figuur 12).

Belangrijkste vaststellingen in 2023

-
Crack is veruit het belangrijkste product dat wordt gebruikt door de begunstigen die door de dienst worden behandeld. Bij de registratie gaf 84% van de personen aan dat ze het gebruikten, vaak als hoofdproduct, zelden als bijproduct.
-
Meervoudig gebruik: bij de registratie gaf slechts 42% van de personen aan maar één product te gebruiken. 90% van hen gebruikt cocaïne/crack.
-
Heroïne: in 2023 gebruikt iets meer dan een kwart van het opgevangen publiek heroïne. Deze situatie weerspiegelt een trend die op nationaal en Europees niveau wordt waargenomen: het aantal personen dat opiaten gebruikt, lijkt elk jaar te dalen.

HET DIENSTENAANBOD

INHALTION	INJECTION
1	1
2	2
3	3
4	4

Opvang en zorg

De personen die worden opgevangen in de DGR, vertonen een aantal kwetsbaarheden en velen van hen verkeren in een situatie van uitsluiting en verlies van sociale banden. Het lijkt daarom van cruciaal belang om bijzondere aandacht te besteden aan de opvang in de voorziening en de toegangsvoorwaarden zo goed mogelijk aan te passen aan hun realiteit om hun vertrouwen op te bouwen en geleidelijk een sociale band te creëren met het team ter plaatse.

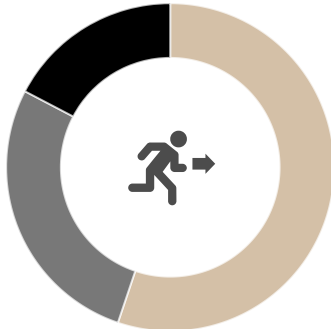
Sinds de opening werden in de gebruikruimte in totaal 34.537 bezoeken geregistreerd. Binnen die bezoeken kunnen we 3 scenario's onderscheiden: bezoeken die leiden tot het daadwerkelijk betreden van de voorziening (gebruikruimte en/of consultatieruimte - n=19.054), bezoeken die enkel leiden tot een uitwisseling van materiaal aan de ontvangstbalie (n=9.498), en tot slot bezoeken die leiden tot een eenvoudig contact of een eenvoudig bezoek aan de gemeenschappelijke ruimtes (n=5.985).

17%

17% van de bezoeken leidde niet tot een specifieke behandeling

27%

27% van de bezoeken betrof alleen de uitwisseling van steriel gebruiksmateriaal

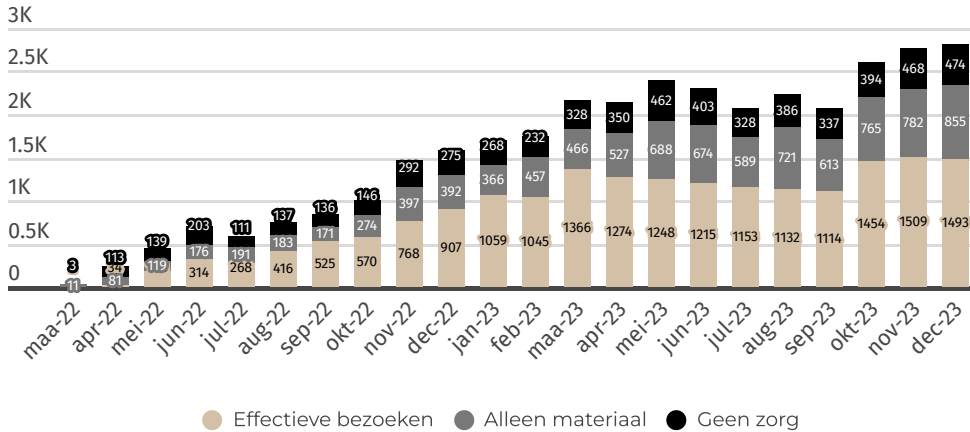
55%

55% van de bezoeken sinds de opening heeft geleid tot een specifieke behandeling binnen de voorziening

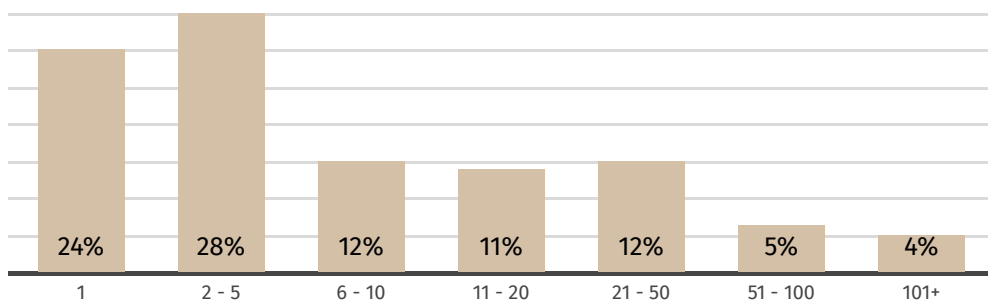
Bezoeken die niet leiden tot een specifieke behandeling kunnen soms tijdrovend zijn voor de teams, maar ze lijken toch nuttig en relevant, omdat de gebruikers in staat stellen vertrouwd te raken met het systeem, zich zelfverzekerder genoeg te voelen om de gebruikruimte binnen te stappen, en vervolgens met vragen voor psycho-medisch-sociale zorg te komen. Meer dan 40% van het actieve bestand begon met "vluchtige bezoeken", een gemiddelde van 3,5 per persoon, alvorens zich te registreren en gebruik te maken van de interne diensten. Verderop in dit verslag wordt enkel rekening gehouden met de effectieve bezoeken.

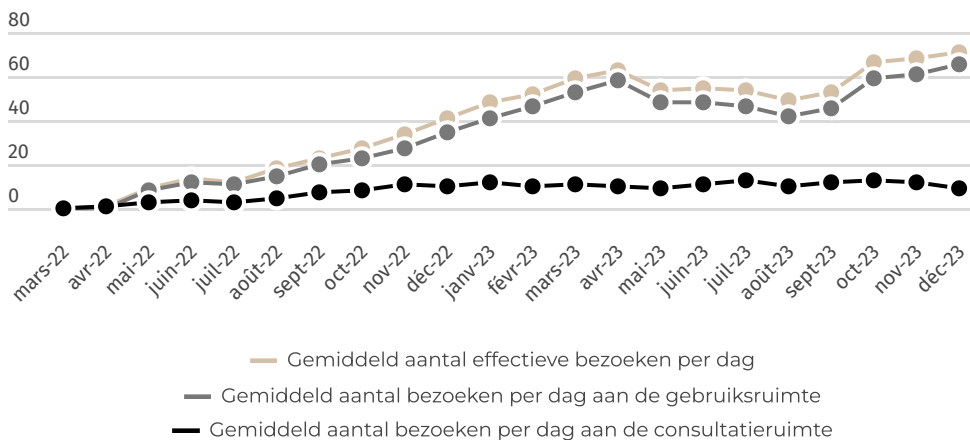
Figuur 13 - GATE - Uitsplitsing van de algemene bezoeken volgens het type zorg (n=34.537) - 2022-2023

Figuur 14 - GATE - Aantal effectieve bezoeken (n=19.054) per persoon (n=972) - 2022-2023

Figuur 15 - GATE - Evolutie van het gemiddeld aantal effectieve bezoeken per dag - 2022-2023

Bij de registratie wordt er met de begunstigen een opnamegesprek gevoerd om de balans op te maken van hun sociale, administratieve en medische situatie, en van hun gebruiksgewoonten en -praktijken. Als aan de opnamecriteria wordt voldaan, worden de personen uitgenodigd om een gebruikscontract te ondertekenen waarin de gebruiksregels van het systeem worden uiteengezet. Sinds de opening zijn 972 verschillende personen opgenomen in het actieve bestand van de DGR.

Omdat het bezoek aan de ruimte sterk varieert van persoon tot persoon, stellen we in figuur 14 vast dat iets minder dan een kwart van de begunstigen slechts één keer de structuur heeft bezocht. Bij anderen zijn de bezoeken tamelijk wisselend en onregelmatig, en ten slotte is er een kerngroep van ongeveer honderd personen die de ruimte regelmatig bezoekt. In totaal registreerden we 19.054 bezoeken aan de instelling, een gemiddelde van 19 bezoeken per persoon.

Als we de evolutie van het aantal bezoeken nader bekijken, stellen we vast dat er zich na 14 maanden van voortdurende stijging een eerste daling plaatsvond tussen mei en augustus 2023, om daarna weer te stijgen naar een gemiddelde van 71 bezoeken per dag in december 2023 (figuur 15).

Bij de opvang krijgen vrouwen bijzondere aandacht. Ze worden geconfronteerd met specifieke kwetsbaarheden zoals geweld en uitbuiting, en ze zijn vaak het slachtoffer van seksueel en fysiek geweld. Ze lijden ook onder het dubbele stigma dat gelinkt is aan hun geslacht en hun drugsgebruik, waardoor ze sociaal geïsoleerd raken. Qua gezondheid hebben ze specifieke behoeften waarin vaak niet voldoende wordt voorzien. Ze ervaren obstakels bij de toegang tot diensten vanuit een wantrouwen tegenover instellingen en een gebrek aan aangepaste diensten. Daarom organiseert de DGR GATE elke vrijdagmiddag een specifieke bijeenkomst waar vrouwen samen kunnen komen, zich kunnen uiten, waar naar hen geluisterd wordt, waar ze voor zichzelf kunnen zorgen en waar ze specifieke onderwerpen kunnen bespreken (ouderschap, anticonceptie, sekswerk, gendergerelateerd geweld, ...).

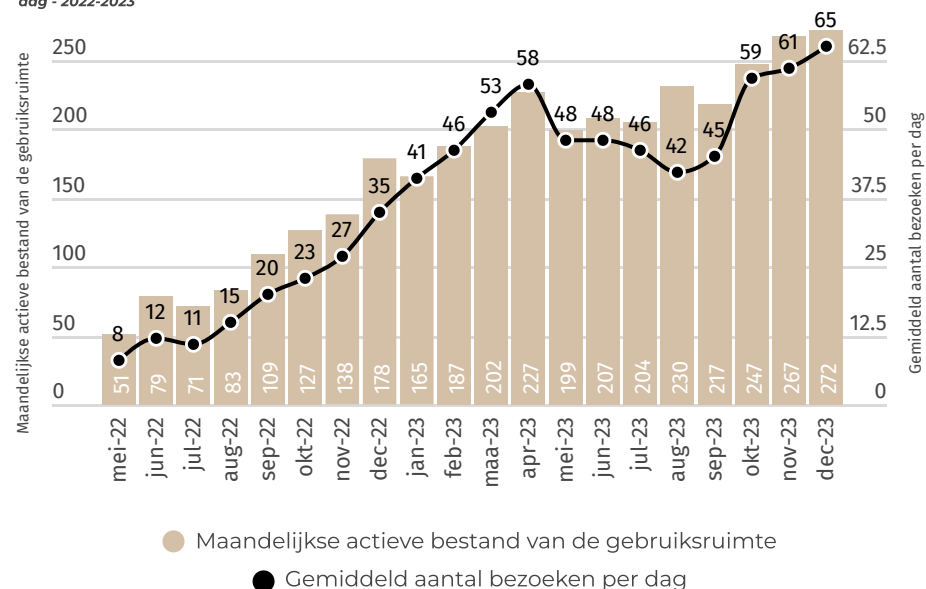
Er worden ook elke week andere participatieve activiteiten georganiseerd met de begunstigen, altijd met het oog op het creëren van sociale banden en valorisatie. Voorbeelden hiervan zijn de kappersworkshop op vrijdagochtend, de kunstworkshop op donderdagmiddag en de "klusjes" op woensdagmiddag, waarbij mensen worden betaald voor het helpen inpakken van risicobepalend materiaal.

Gebruiksruimte

Kansarme en gemarginaliseerde drugsgebruikers, die de doelgroep van het project vormen, gebruiken drugs maar al te vaak in erbarmelijke hygiënische omstandigheden, waardoor de gezondheidsrisico's van hun gebruik aanzienlijk toenemen. Wanneer dit drugsgebruik plaatsvindt in de openbare ruimte, in het zicht, veroorzaken ze ook een dubbel gevoel van onbehagen: een gevoel van schaamte of verlegenheid voor de meeste gebruikers en een gevoel van onveiligheid voor de omwonenden in de betrokken buurten. Door hen een waardig, omkaderd en veilig alternatief te bieden, wil de gebruiksruimte een concreet antwoord bieden op deze problemen.

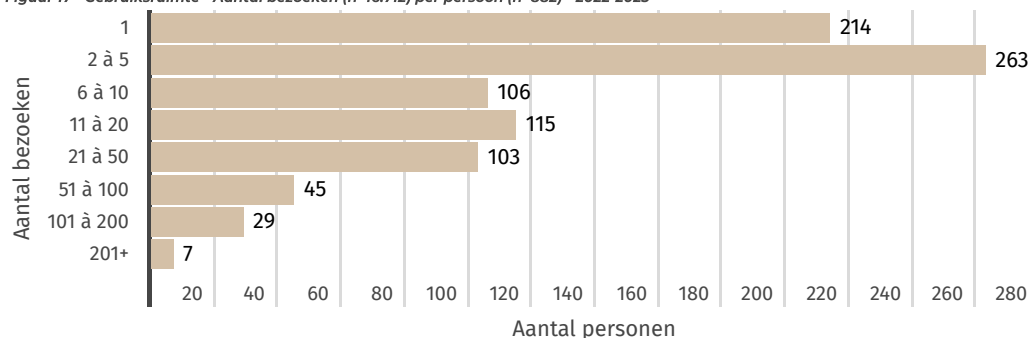
Sinds de opening in mei 2022 heeft de gebruiksruimte 882 verschillende personen opgevangen, d.w.z. 90,7% van het totale actieve bestand van de voorziening (in 2023 hebben 789 personen deze ruimte bezocht, d.w.z. 91,5% van het actieve bestand). In totaal registreerden we 16.712 bezoeken voor 17.293 gebruikshandelingen onder toezicht. In 2023 kwamen maandelijks tussen 165 en 272 personen naar de gebruiksruimte, met een gemiddelde van 41 tot 65 bezoeken per dag (figuur 16).

Figuur 16 - Gebruiksruimte - Evolutie van het maandelijks actieve bestand en van het gemiddeld aantal bezoeken per dag - 2022-2023

Bezoeken aan de gebruikruimte

Figuur 17 - Gebruiksruimte - Aantal bezoeken (n=16.712) per persoon (n=882) - 2022-2023

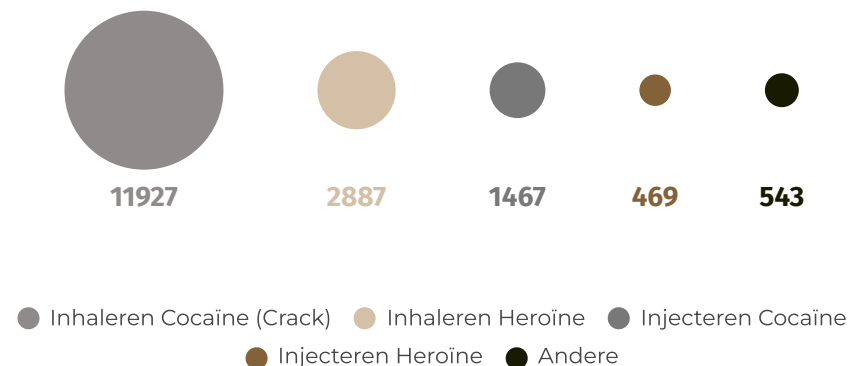

- 24% van het actieve bestand van de gebruikruimte heeft slechts één keer de gebruikruimte bezocht. Hoewel we verschillende hypothesen hebben om dit resultaat te verklaren, is het noodzakelijk om dit in de toekomst grondiger te onderzoeken.
- 54% van het actieve bestand van de gebruikruimte bezocht deze dienst vrij onregelmatig, tussen 2 en 20 bezoeken per persoon, hoewel sommigen zich pas laat registreerden in de loop van 2023.
- 21% van het actieve bestand van de gebruikruimte bezocht deze dienst veel regelmatig en vaker, met een maximum van 700 bezoeken in totaal voor de meest regelmatige onder hen.

Gebruikte producten

- 78% van de gebruikshandelingen betrof cocaïne. Hiervan werd 88% geïnhaleerd, wat eens te meer de omvang van het crackprobleem aantoont.
- Heroïne was goed voor iets minder dan 20% van de gebruikshandelingen. Zoals uit andere gegevensbronnen blijkt, lijkt het product in de loop der jaren steeds minder te worden gebruikt.
- De categorie "Andere" betreft voornamelijk het injecteren van geneesmiddelen, met name methadon, het inhaleren of injecteren van nieuwe synthetische producten of het gebruik van ketamine.

Gebruiksruimte - Gebruikte producten en gebruiksmethodes (n=17.293) - 2022-2023

Wist je dit al ?

Meer dan 12600 gebruikshandelingen vermeden in de openbare ruimte

Bij elk bezoek aan een gebruikruimte wordt de begunstigden gevraagd waar ze zouden hebben gebruikt als de instelling gesloten was geweest. In 73% van de gevallen antwoordden ze dat ze dat in de openbare ruimte zouden hebben gedaan.

Slechts 1,3% van de gebruikshandelingen leidde tot een onvoorziene gebeurtenis

Sinds de opening van de gebruikruimte zijn er 227 onvoorziene gebeurtenissen geregistreerd: ongemak, agitatie, intoxicatie en begin van overdosis. Ze werden allemaal verzorgd door het personeel van de gebruikruimte.

124 psychoactieve producten geanalyseerd, waarvan 79 in 2023

Modus Vivendi organiseert permanente testsessies binnen de DGR. Met dit systeem is het mogelijk om producten gratis te analyseren en hun samenstelling te achterhalen, en om het gebruik van gevaarlijke stoffen te identificeren en te voorkomen met het oog op harm reduction en gezondheidsbewaking.

14.265 bezoeken aan de spuitruil, waarvan 11.253 in 2023

Er is een spuitruil voor steriel materiaal beschikbaar voor personen die (nog) niet wensen binnen te gebruiken en om schoon materiaal beschikbaar te stellen voor gebruik buiten de openingstijden. Het dient ook als inzendpunt voor gebruikt materiaal.

Consultatieruimte

De "race tegen de klok". Dit is vaak hoe een typische dag uit het leven van een kansarme drugsgebruiker wordt beschreven. Het idee is als volgt: om de pijn van het gebrek te voorkomen, draait de hele dag rond het gebruik. Geld vinden, een product kopen, materiaal vinden, een plek vinden, gebruiken, ... en opnieuw beginnen. Zodra je in deze vicieuze cirkel verstrikt raakt, wordt tijd vrijmaken om administratieve formaliteiten af te handelen of om voor jezelf te zorgen al snel ondergeschikt. Het is daarom van cruciaal belang om laagdrempelige psycho-medisch-sociale diensten aan te bieden binnen de eerstelijnszorgverlening, waaronder de DGR's.

De consultatieruimte in onze risicobeperkende gebruikruimte biedt een doeltreffend antwoord op deze realiteit door onmiddellijke en geïntegreerde toegang te bieden tot:

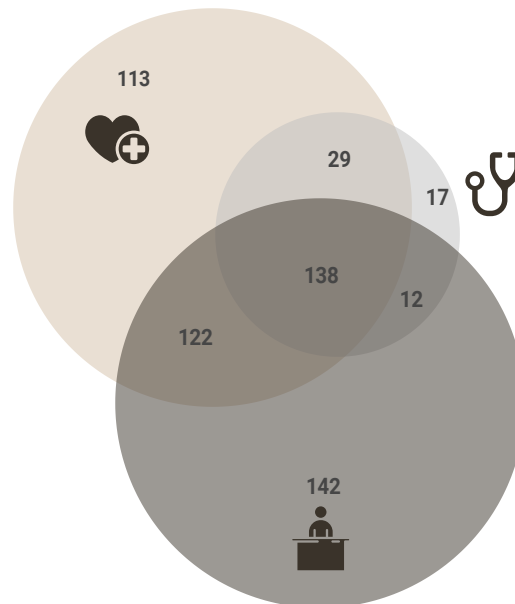
 Verpleegkundige zorg

 Medische consultatie

 Een permanente sociale dienst

Hiervan bezochten 113 personen uitsluitend de ziekenboeg, 17 de medische dienst en 142 de sociale dienst. Een aanzienlijk aantal personen had multidimensionele behoeften: 138 personen bezochten de 3 diensten, wat de onderlinge samenhang van lichamelijke, geestelijke en sociale gezondheidsbehoeften illustreert (figuur 18).

Figuur 18 - Consultatieruimte - Bezoeken aan diensten - 2022-2023

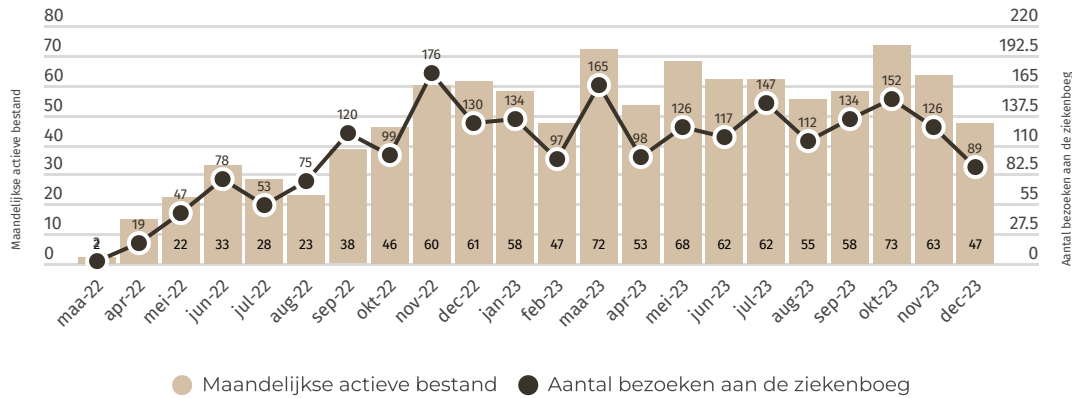

Op [pagina 24](#) bevindt zich een klinisch vignet dat het belang van deze multidisciplinaire aanpak illustreert.

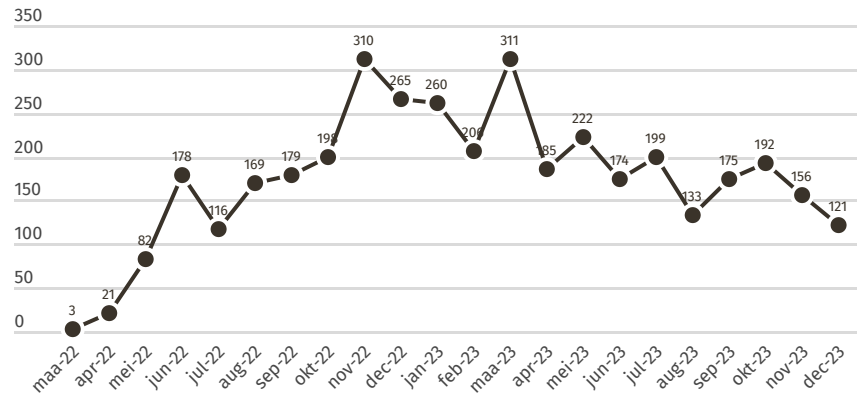

Verpleegkundige zorg

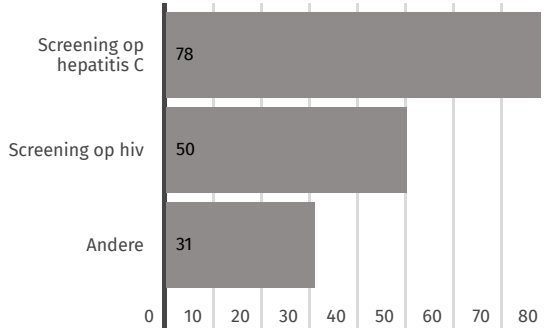
Figuur 19 - GATE - Maandelijks actieve bestand van de ziekenboeg en aantal bezoeken per maand - 2022-2023

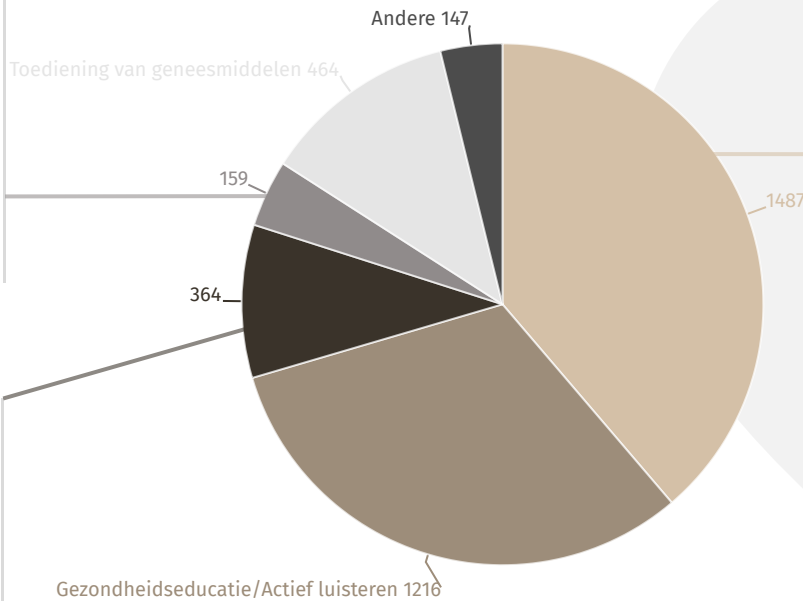
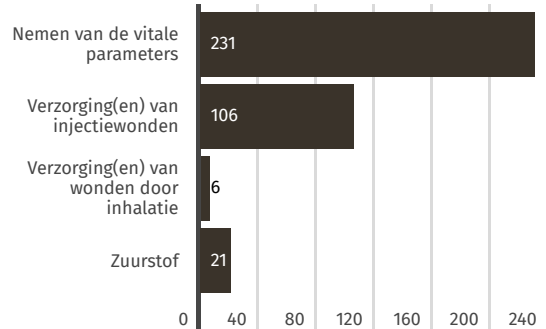
Figuur 20 - GATE - Aantal toedieningen van verpleegkundige zorg per maand - 2022-2023

Screenings (in samenwerking met het Hepatitis C-netwerk)

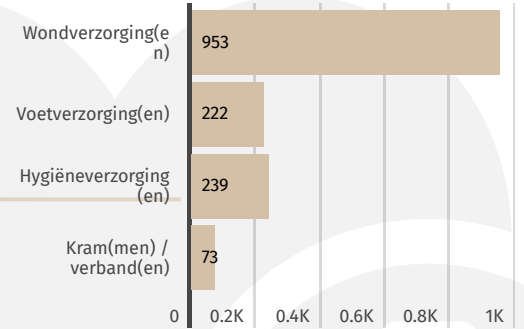

Gebruikgerelateerde zorg

Figuur 21 - GATE - Aantal en soorten verzorgingen toegediend in de ziekenboeg - 2022-2023

Algemene zorg

In 2023 werden 326 personen opgevangen in de ziekenboeg (402 sinds de opening), voor wie 2.334 behandelingen werden uitgevoerd (3.837 sinds de opening). Deze zorg is erop gericht rekening te houden met de realiteit en de specifieke behoeften van personen die soms grote hindernissen moeten overwinnen om toegang te krijgen tot de traditionele zorgdiensten. Onze verpleegkundigen proberen een vertrouwensrelatie met hen op te bouwen, hun waardigheid te erkennen en hun autonomie te respecteren.

De medische consultatie

In het kader van een verbetering van de algemene gezondheid houdt een arts 14 uur per week consultaties om tegemoet te komen aan de meest dringende gezondheidsbehoeften. Somatische zorg is vaak de toegangspoort om de begunstigen bewust te maken van de noodzaak om zorgtrajecten te integreren die zijn afgestemd op hun behoeften, en de mogelijkheid om hen daar de nodige ondersteuning bij te bieden.

Sinds de opening zijn 196 personen minstens één keer opgedaagd voor een opnamegesprek tijdens 532 consultaties.

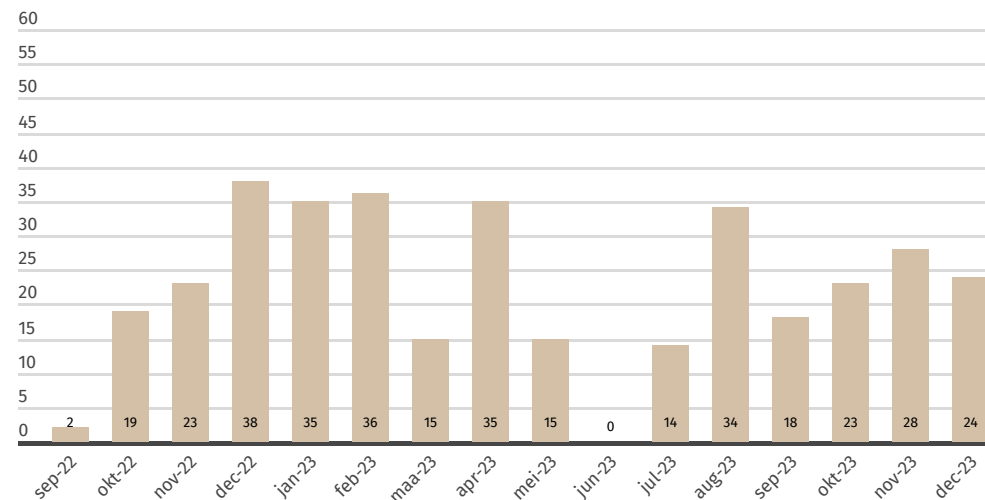
Daarnaast kon een meerderheid van de personen die we spraken via de medische consultatie contact leggen met gespecialiseerde verslavingszorg: 54% van de patiënten die we spraken haalde aan nog nooit een behandeling voor hun verslavingsprobleem te hebben gekregen. Cocaïnegebruik (met name in de vorm van crack), dat enorm veel voorkomt onder de opgevangen personen, is een uitdaging op dit gebied. Het is een stof waarvoor momenteel geen substitutiebehandeling bestaat.

De implementatie van geschikte therapeutische behandelingen wordt nog ingewikkelder gemaakt door het feit dat er heel weinig passende oplossingen zijn voor deze gebruiksproblematiek en voor het profiel van de gebruikers.

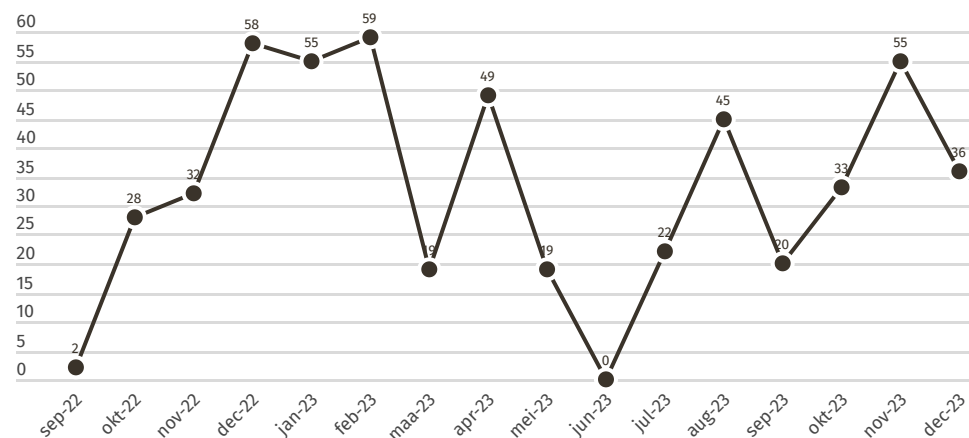
Het werk van de arts bestaat met name uit:

- Een medisch check-up;
- Het behandelen van de somatische problemen;
- Het begeleiden en organiseren van zorgtrajecten;
- Het omgaan met medische noodgevallen;
- Contactwerk (met het ziekenhuis, met andere zorgdiensten);
- Het screenen op infectieziekten;

Figuur 22 - GATE - Maandelijks actieve bestand medische dienst (n=196) - 2022-2023

Figuur 23 - GATE - Aantal bezoeken per maand aan de medische dienst (n=532) - 2022-2023

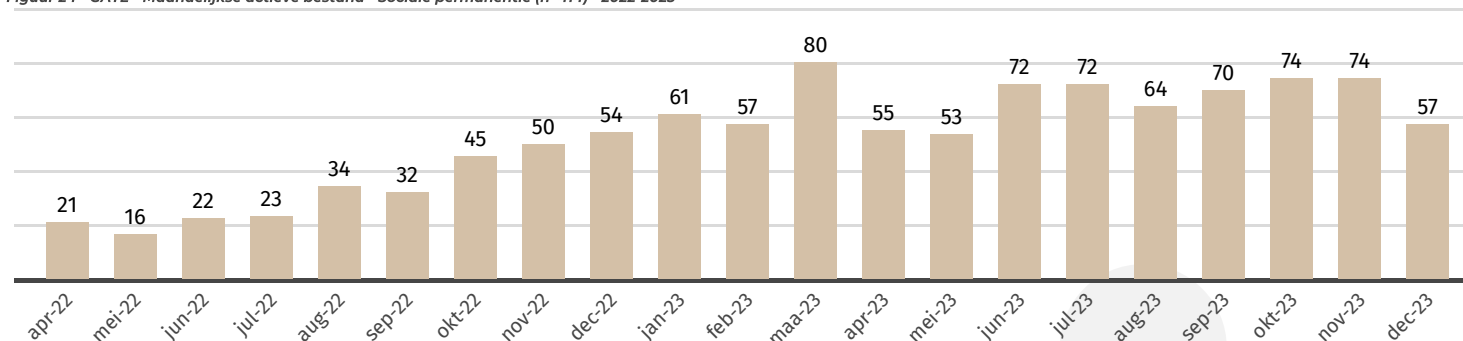
— Aantal maandelijks consultaties

Het sociaal werk

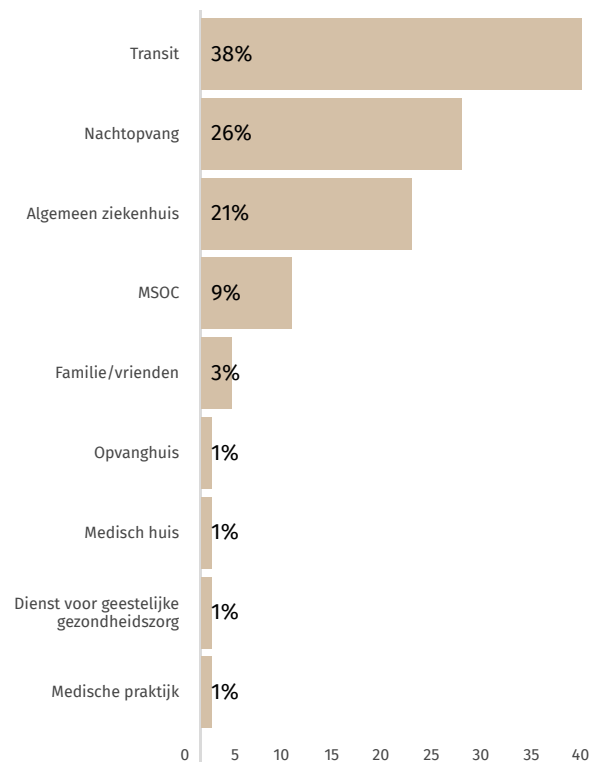
Via de sociale permanenties, met of zonder afspraak, kunnen we alle aanvragen voor sociale en administratieve hulp ontvangen, behandelen of de persoon doorverwijzen naar de geschikte dienst. Omdat de administratieve stappen complex en intimiderend kunnen zijn, kan het team personen ook fysiek begeleiden naar de verschillende netwerkinstellingen. In 2023 hebben 335 personen de dienst bezocht (414 sinds de opening - figuur 24), met gemiddeld 6 individuele gesprekken per dag. De ondernomen stappen (66 in 2023) leidden tot doorverwijzingen naar intermediaire diensten en het bereiken van 51 sociale verworvenheden (figuren 25, 26, 27). Sommige daarvan (bijvoorbeeld het verkrijgen van een leefloon) kunnen meerdere stappen en/of begeleidingen vereisen, terwijl andere snel kunnen worden verkregen dankzij efficiënte samenwerking tussen partners.

Vervolgens ondernemen we een aantal stappen zonder dat we iets te weten kunnen komen over de resultaten, aangezien de betrokken personen zich intussen niet meer op de dienst bevinden. Een sociale verworvenheid wordt als zodanig geregistreerd zodra ze is bereikt, wat betekent dat de impact van de sociale dienst waarschijnlijk wordt onderschat.

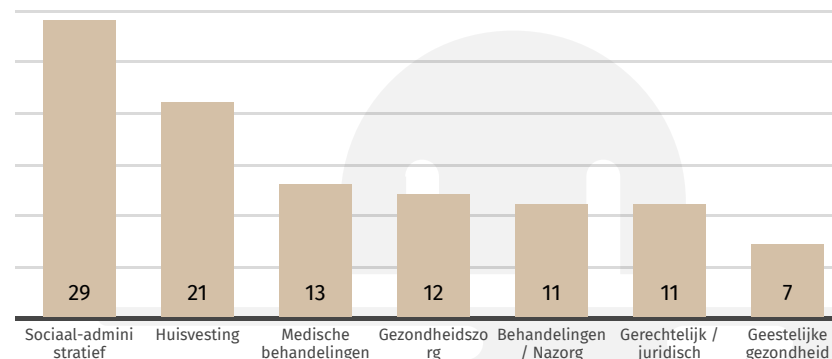
Figuur 24 - GATE - Maandelijks actieve bestand - Sociale permanentie (n=414) - 2022-2023

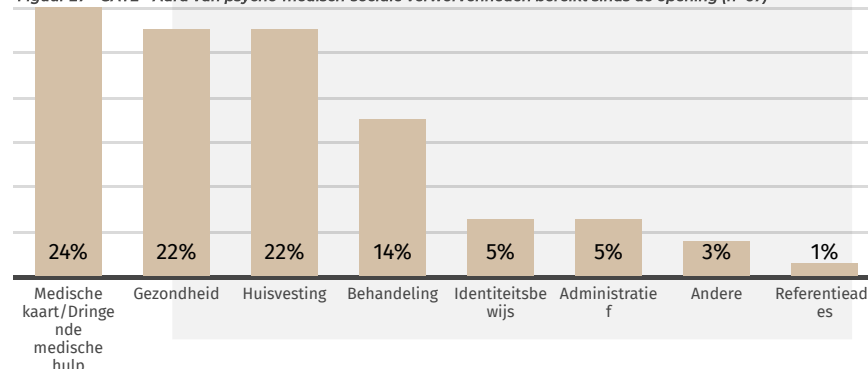
Figuur 25 - GATE - Belangrijkste doorverwijzingen (n=180) - 2022-2023

Figuur 26 - GATE - Aard van de sociale stappen ondernomen sinds de opening (n=104)

Figuur 27 - GATE - Aard van psycho-medisch-sociale verworvenheden bereikt sinds de opening (n=67)

Klinisch vignet

Luben kwam begin oktober 2022 voor het eerst naar Gate voor zowel heroïne als cocaïne via injectie, beter bekend als "speedball". Hij legde uit dat hij was doorverwezen door een medische dienst, zodat hij naar Gate kon komen om te gebruiken. Hij zei dat hij dat in de openbare ruimte zou hebben gedaan, indien nodig. Hij vertelde ook dat hij werd opgevolgd door een laagdrempelige medische dienst voor zijn verslavingsproblemen. Hij kwam vervolgens 10 dagen later terug om crack te gebruiken, die hij ter plekke bereidde met zuiveringszout als alternatief voor ammoniak. Hij keerde een derde keer terug in dezelfde periode zonder in de instelling te gebruiken. Daarna hoorden we ongeveer 8 maanden niets meer van hem.

Toen hij in juni 2023 terugkeerde naar Gate, gebruikte hij nog steeds niet ter plaatse. Hij ging liever naar de sociale consultatie om hulp te vragen om zijn dringende medische hulp in orde te brengen. Ondanks het feit dat hij Europees burger is heeft hij zolang hij niet verzekerd is in een ander Europees land en illegaal in België verblijft, in België alleen recht op gratis gezondheidszorg. Tijdens deze periode keerde hij sporadisch terug naar Gate. Tijdens een medische consultatie in juli legde hij uit dat hij door zijn gebruiksmethodes risico op infecties liep. Hij gaf steeds meer details en legde uit dat hij drager is van het hepatitis C- en het hiv-virus. Daarnaast gaf hij ook aan seksuele risico's te nemen.

Daarom werd er bloed afgenomen om de virale belasting te bepalen. In werkelijkheid werd er vastgesteld dat hij op dat ogenblik geen gebruikmaakte van de verschillende diensten die hem werden aangeboden. Hij stopte ook zijn medische opvolging met substitutietherapie voor opiaten (OST). Daarom probeerden we hem weer in contact te brengen met de verschillende diensten die hierin gespecialiseerd zijn: het MSOC voor zijn substitutietherapie, Cétim, een dienst die gespecialiseerd is in de zorg voor personen met hiv en, tot slot, SAMPAS, het mobiele team van het Hepatitis C-netwerk, dat gespecialiseerd is in de ondersteuning van personen met dit virus. Eind augustus 2023 hervatte Luben zijn behandeling in het MSOC van Brussel, onder begeleiding van een OST. De band met de andere diensten was echter moeilijker (her)op te bouwen. Hij mistte zelfs verschillende afspraken die hiervoor met de hulp van de sociale dienst waren gepland.

Hij bleef wel Gate bezoeken. Ofwel voor een kop koffie, ofwel om hulp te vragen bij medische zorg of om te gebruiken. Hij gebruikte alleen cocaïne wanneer hij in de gebruikruimte was, soms via inhalatie, soms via injectie. Gezien zijn problemen om naar het ziekenhuis te gaan voor een gespecialiseerde opvolging van infectieziekten, besloten we check-ups uit te voeren binnen onze medische consultatie.

In oktober meldde hij zich voor een medische behandeling (abscessen), waarschijnlijk gelinkt aan een injectie en behandeld met antibiotica. Op dat moment konden we ook nieuwe bloedstalen nemen. In november 2023 slaagden we er eindelijk in om een ontmoeting te regelen met het mobiele team van SAMPAS tijdens een permanentie die om de twee weken in Gate wordt gehouden. Daarna hebben we de opvolging van de infectieziekten overgelaten aan SAMPAS. Verder bleef Gate hem ontvangen voor het uitwisselen van materiaal aan de balie, maar ook binnen de gebruikruimte waar hij naartoe kwam. Tegelijk diende de medisch-sociale opvolging die Tremplin binnen de DGR aanbiedt meer als aanspreekpunt voor de betrokkene, met name voor het doorgeven van berichten en ziekenhuisafspraken.

In november hervatte hij ook zijn hiv-behandeling op voorschrift van Cétim. Hij maakte echter regelmatig melding van de bijwerkingen ervan. Hij werd ook 13 opeenvolgende dagen opgevangen in het crisiscentrum van de vzw Transit, wat hem zeker heeft geholpen om zijn inname en gebruik van geneesmiddelen te stabiliseren. Het team van het crisiscentrum zorgde er ook voor dat Luben dagelijks werd opgevolgd door het sociaal team en dat er, op zijn verzoek, een plan kon worden opgesteld met het oog op zijn ontslag.

Er werd begeleiding vanuit Gate geregeld om hem te stimuleren naar gespecialiseerde hepatologische consultaties in het UMC Sint-Pieter te gaan, omdat hij deze waarschijnlijk anders regelmatig zou missen. Uiteindelijk begon hij in februari 2024 met zijn behandeling voor hepatitis C, met opvang bij Médihalte (Sampas heeft een partnerschap met de SAMU voor opvang tijdens de behandeling voor hepatitis C). De eerste bloedtesten gaven aan dat de behandeling succesvol was geweest en dat hij van het hepatitis C-virus was genezen.

STALINGRAD VILLAGE STALINGRAD VILLAGE

STALINGRAD

**SAMENLEVEN: integratie in
de buurt**

De studies over dit onderwerp lijken unaniem te zijn: de locatie van een risicobeperkende gebruiksruimte moet aan bepaalde criteria voldoen, anders worden de doelstellingen niet gehaald. De locatie moet zich bevinden in een buurt met veel drugsgebruik op de openbare weg en een hoge prevalentie van gezondheidsproblemen en incidenten die verband houden deze gebruikshandelingen.

Hoewel de buurt die gekozen werd voor de vestiging van GATE perfect aan deze criteria voldoet, maakten omwonenden en winkeliers zich toch terecht zorgen over de installatie van deze voorziening in hun directe omgeving, die allesbehalve van het probleem gespaard bleef. Hoewel de beschikbare gegevens van bestaande Europese gebruiksruimtes duidelijk wijzen op een positief lokaal effect, was men bang dat het gebruik in de open lucht in hun buurt zou toenemen.

Er werden een aantal maatregelen getroffen om de omwonenden te informeren en gerust te stellen, maar ook om te anticiperen en te voorkomen dat de onveiligheid of het gevoel van onveiligheid zou toenemen en, indien nodig, snel te reageren om ervoor te zorgen dat de ruimte en de omgeving zo harmonieus mogelijk naast elkaar kunnen bestaan.

Eerst werd een team van twee straathoekwerkers ingezet rond de voorziening om bewoners en winkeliers te ontmoeten en zich te positioneren als een hulpmiddel dat ingezet kan worden in geval van overlast in de buurt. Daarnaast proberen deze medewerkers in het kader van hun opdrachten drugsgebruikers die ze in de openbare ruimte tegenkomen door te verwijzen naar de gebruiksruimte en gevaarlijk materiaal dat op de openbare weg wordt achtergelaten te verzamelen. Sinds de opening werden er meer dan 2.800 spuiten ingezameld in de omgeving van de voorziening.

Daarnaast werd er een veiligheidsagent ingezet bij het personeel van de ruimte om toe te zien op de rust in het gebouw maar ook en vooral in de directe omgeving van de DGR. Het lijkt ons cruciaal om te vermijden dat mensen, voor of na hun bezoeken, samenscholen op straat, omdat ze kunnen zorgen voor een gevoel van onveiligheid en overlast voor de omwonenden.

Daarnaast werden vruchtbare samenwerkingsverbanden opgezet met de lokale autoriteiten, en in het bijzonder met de politiezone PolBru en de vzw BRAVVO, die bijvoorbeeld dagelijks verhoogde patrouilles door gemeenschapswachten voorzag tijdens de openings- en sluitingstijden van de ruimte.

Tot slot werden er regelmatig vergaderingen met de omwonenden georganiseerd, één keer voor de opening en daarna om de zes maanden. De omwonenden kregen ook de kans om de instelling te bezoeken, het team te ontmoeten en hun bezorgdheid te uiten. Er werd zelfs een specifieke telefoonlijn opgezet om het gemakkelijker te maken contact op te nemen en snel te reageren als er overlast werd vastgesteld.

Deze verschillende elementen leiden tot de volgende vaststelling: de ongerustheid van de buurtbewoners is grotendeels weggenomen. Geen oproepen naar de specifieke lijn, 7 mondelinge klachten in 2023, een snel dalende opkomst bij bewonersvergaderingen, partners van de lokale overheid en politie die opgetogen zijn over het goede beheer van het project, ... De integratie-inspanningen moeten worden voortgezet, maar ze lijken vruchten af te werpen.

"Lets meer dan twee jaar geleden opende de eerste risicobeperkende gebruiksruimte (DGR) in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het resultaat van een perfecte en noodzakelijke multidisciplinaire samenwerking. Velen waren verbaasd, zelfs beledigd, dat een politiekorps actie zou ondernemen ten behoeve van een plek die gewijd is aan een fenomeen dat het bestrijdt. We moeten onszelf niet voor de gek houden, onze diensten bestrijden dagelijks drugshandel en drugsdealers - en zullen dat blijven doen - maar ze zijn zich volledig bewust van de bekende realiteit, op statistisch vlak, maar nog meer op menselijk vlak.

De stad Brussel werd, net als alle grote Europese steden, geconfronteerd met openlijke scènes van drugsgebruik. Voor de overheid en het grote publiek was deze situatie een bron van grote bezorgdheid op het gebied van gezondheid, veiligheid en openbare orde. Deze situatie was niet langer leefbaar, noch voor de omwonenden, noch voor de drugsverslaafden, een publiek dat zich van nature in een precaire situatie bevindt en in de meeste gevallen geen alternatief voor de openbare ruimte heeft om drugs te gebruiken.

Door zijn betrokkenheid bij het project wilde ons politiekorps graag de concrete oplossing voor de volksgezondheid steunen die werd voorgesteld om het drugsgebruik op straat en de overlast die het veroorzaakt voor zowel de bevolking als de gebruikers te verminderen. De voorgestelde aanpak is een nieuw instrument voor de politie, die nu de meest kwetsbare drugsverslaafden die dat wensen kan doorverwijzen naar een aangepast zorgtraject. In plaats van repressie hebben we gekozen voor gezondheid, veiligheid, begeleiding en hopelijk re-integratie."

Michel GOOVAERTS - Korpschef - Politiezone Brussel-Hoofdstad-Elsene

COMMENT SE TRANSMET LE VIH
MOI BIEN ET EN SÉCURITÉ

COMMENT SE TRANSMET LE VIH
MOI BIEN ET EN SÉCURITÉ

Vous avez besoin d'un dépistage après plusieurs prises de risque ?

Vous avez besoin d'un dépistage après plusieurs prises de risque ?

Heeft u screening nodig na één of meerdere risico's?

هل تحتاج الى فحص التهاب الكبد أو الإيدز بعد عدة مخاطر؟

GATE

L'HÉPATITE C ON PEUT EN GUÉRIR

Le DÉPISTAGE est RAPIDE
Les TRAITEMENTS sont EFFICACES
AVEC PEU D'EFFETS SECONDAIRES

L'hépatite C se transmet par le sang

LES SYMPTÔMES SONT INVISIBLES
1 PERSONNE SUR 2 ne sait pas qu'elle est contaminée !
L'HÉPATITE C attaque le foie, ce qui peut provoquer une CIRRHOSE ET UN CANCER DU FOIE

INFORMATION - ORIENTATION - ACCOMPAGNEMENT

Aujourd'hui, il existe un test rapide, une goutte de sang suffit !

Demander conseil ? Faire un test ?
Réseau Hépatite C Bruxelles, Votre médecin, Centre de traitement de sang.

HEPATITIS C KAN GENEZEN WORDEN

VASTSTELLING van BESMETTING is SNEL en EENVOUDIG
Een EFFECTIEVE BEHANDELING Met ZEER WEINIG BIJWERKINGEN

Het virus verspreidt zich via contact met besmet bloed

DE SYMPTOMEN ZIJN ONZICHTBAAR
1 op 2 weet niet dat hij/zij besmet is
Onbehandeld kan HEPATITIS C een ZIJN BEDIJNG van de LEVER en LEVERVERSCHEURING veroorzaken

INFORMATIE - ORIËNTATIE - BEGELEIDING

besluit af een test, een prikproef (snel resultaat)!

Advies vragen ? Laten testen ?
Réseau Hépatite C Bruxelles, Votre médecin, Centre de traitement de sang.

CONCLUSIES EN PERSPECTIEVEN

20 maanden na de opening van de gebruiksruijme en 19 maanden na de opening van de consultatieruimte, beginnen we over de nodige kennis te beschikken om bepaalde vaststellingen te kunnen doen over het opvangen publiek, het aantal bezoeken en de werking van de risicobeperkende gebruiksruijme GATE.

Over het geheel genomen zijn deze vaststellingen vrij bemoedigend, aangezien de doelstellingen voor dit type voorziening volgens de in dit verslag voorgestelde analyses grotendeels zijn bereikt.

Een sociale band creëren met een sociaal uitgesloten publiek:

Het profiel van de opgevangen personen weerspiegelt duidelijk de situatie van sociale uitsluiting en kwetsbaarheid waarin ze zich bevinden: dakloos, met beperkte financiële middelen, aanzienlijk drugsgebruik, geen sociaal vangnet en talrijke, uiteenlopende behoeften, zowel vanuit psychologisch als medisch of sociaal oogpunt. De 972 personen die zich sinds de opening van het programma hebben geregistreerd, hebben de instelling in totaal 19.054 keer bezocht, met een gemiddeld aantal bezoeken per dag dat bijna maand na maand is blijven stijgen. De gebruiksruijme bereikt zijn doelpubliek en voldoet aan hun behoeften.

Bevorderen van risicobeperking:

Definitie van risicobeperking als een volksgezondheidsstrategie gericht op het voorkomen en beperken van de schade die gepaard gaat met drugsgebruik. Het moet worden gezegd dat ook op dit gebied de doelstellingen grotendeels zijn bereikt. 17.293 gebruikshandelingen onder toezicht, waarvan er meer dan 12.000 in de openbare ruimte zouden hebben plaatsgevonden als de ruimte er niet was geweest, samenwerkingsverbanden opgezet om producten te kunnen testen, maar ook om de screening op ziekten zoals hepatitis C of hiv te vergemakkelijken, het toenemend aantal bezoeken aan de gebruiksruijme, ... De cijfers bevestigen het: de ruimte draagt ten volle bij aan de vermindering van de risico's voor de doelgroep.

Zorgtrajecten opstarten:

Ver van het stereotype beeld dat de tegenstanders van dit soort projecten uitdragen, kan de gebruiksruijme in geen geval worden afgedaan als een gewone "shootruimte" en is het eerder een echte zorglocatie. De consultatieruimte ontving meer dan 570 verschillende personen, dat is bijna 60% van het actieve bestand, en registreerde een totaal van 4.208 bezoeken, waaronder 2.158 aan de sociale dienst, 2.296 aan de verpleegkundige dienst en 532 medische consultaties.

De gegevens wijzen er ook op dat, hoewel de consultatieruimte wordt bezocht door een meerderheid van de begunstigden die bij GATE geregistreerd staan, het zeer zelden de eerste dienst is die bezocht wordt. 89% van de geregistreerden begon immers met het leggen van informele contacten door naar de spuitenruil te gaan of de gebruiksruijme te bezoeken. De integratie van een specifieke plek voor psycho-medisch-sociale zorg binnen het systeem lijkt daarom bijzonder relevant, omdat het de mogelijkheid biedt om met zorgvragen te komen, te voorkomen dat specifieke medische situaties verergeren en echte zorgtrajecten op te starten zodra er vertrouwen is opgebouwd.

Pacificatie van de openbare ruimte:

Het bereiken van deze doelstelling is waarschijnlijk het meest complexe element om objectief te beoordelen op basis van de beschikbare gegevens. Toch lijken deze te pleiten voor een positieve impact op de buurt. De feedback die we hebben gekregen van het straatteam, de veiligheidsagent, de preventiemedewerkers van BRAVVO en de politieagenten van de zone is bemoedigend en doet ons geloven dat, hoewel er nog steeds inspanningen moeten worden geleverd, de situatie met betrekking tot het gebruik op straat in de buurt eerder lijkt te kalmeren.

Ja, maar:

Het bereiken van de doelstellingen die ons zijn toevertrouwd kan in de huidige context toch een gevoel van bitterheid achterlaten. Wanneer we dagelijks strijden voor de erkenning van het recht van mensen op waardigheid, belooft de terugkeer van bepaalde stigmatiserende politieke retoriek weinig goeds. Een risicobeperkende gebruiksruijme is geen wondermiddel. Het vormt een ankerpunt op weg naar welzijn, een startpunt om de universele toegang tot de gezondheidszorg te vergemakkelijken. Maar om tot effectieve resultaten te komen, moet dit project deel uitmaken van een continuüm van zorg. De mogelijkheid om personen van de DGR door te verwijzen naar intermediaire diensten is van fundamenteel belang. Helaas spreken de feiten voor zich: de partnerdiensten zijn verzadigd, de huisvestingsoplossingen zijn ontoereikend en de wachtlijsten voor opname in behandeling of nazorg zijn veel te lang voor een publiek van thuislozen. Deze elementen zorgen ervoor dat mensen de neiging hebben om in laagdrempelige diensten zoals de onze te blijven steken. Een symptoom van het falen van een algemeen beleid dat nog moet worden gevonden. Laten we andere laagdrempelige lokale structuren ontwikkelen, hun openingstijden uitbreiden, laten we werken aan de toegang tot zorg en huisvesting, maar laten we vooral de kwestie van waardigheid weer centraal stellen in het debat.

Contact :

DGR GATE Woeringenstraat 9 - 1000 Brussel

Tel: +32 (0)2 253 59 99

email@transitasbl.be

contact@mass-bxl.be

© vzw TRANSIT/MSOC van Brussel - 2024 Alle rechten voorbehouden

